

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет мистецтва і дизайну
Кафедра музичного мистецтва та звукорежисури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Загальне фортепіано

Галузь знань	<u>02 «Культура і мистецтво»</u>
Спеціальність	<u>025 «Музичне мистецтво»</u>
Назва освітньої програми	<u>Музичне мистецтво</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський) рівень</u>

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
ст. викладач кафедри музичного мистецтва та звукорежисури Роменський Юрій Миколайович	066-404-02-03	estradauniversitet@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Загальне фортепіано - цикл підготовки високопрофесійного естрадно-джазового виконавця, актора музичного театру, звукорежисера, який володіє практичними, теоретичними та методичними основами додаткового музичного інструмента (фортепіано), спроможного до втілення різноманітних професійних задач, а також, передбачає розвиток професійної самостійності здобувачів, формування їх свідомого ставлення до музичного мистецтва, розширення світогляду, розвиток художньої індивідуальності, вдосконалення слухової уваги та самоконтролю, вміння самостійно працювати над музичним твором. Це одна з ключових дисциплін у циклі професійної підготовки здобувачів, де відбувається формування технічних навичок володіння фортепіано, що сприяє осягання навичок, базових правил фортепіанної техніки у поєднанні із процесом співацької фонації в сучасних музичних стилях, акторській грі, звукорежисерській діяльності, як невід'ємної частини у вихованні високопрофесійного спеціаліста.

Мета дисципліни "Загальне фортепіано" - формування у здобувачів нефортепіанних спеціальностей базових знань, практичних вмінь та навичок в області піаністичного мистецтва та виконавства, підготовка здобувачів до майбутньої професійної діяльності; оволодіння навичками гри на фортепіано, необхідними для самостійних занять, викладання; читання з аркуша нотного репертуару, ознайомчого проходження нескладного фортепіанного репертуару, здатності до акомпанементу, читання з листа; ілюстрації фрагментів творів; виконання нескладних творів фортепіанної класики у різних стилях та жанрах; читання цифрових позначень та вивчення нотної термінології; вдосконалення рівня володіння різними прийомами звуковидобуття, розвиток навичок слухової та аналітичної діяльності, розвиток комплексу музичних здібностей, необхідних для подальшої професійної діяльності.

Передумови для вивчення дисципліни: Сольфеджіо, Теорія музики. Даний курс є своєрідним вступом до обов'язкових та вибіркових фахових музичних дисциплін.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Загальне фортепіано» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва та у виконавстві, що передбачає застосування певних знань та навичок у виконавської діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності та спроможність до її удосконалення через застосування різноманітних практичних методик.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності щодо створення художньої інтерпретації музичного твору, композиції та аранжування, звукорежисерського опрацювання звуку.

СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу у виконавській та звукорежисерській діяльності.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією у виконавській, імпровізаційній та звукорежисерській роботі.

Навчальна дисципліна «Загальне фортепіано» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

ПРН 1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.

ПРН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та звукорежисерських інтерпретацій.

ПРН 11. Застосовувати теоретичні знання та навички у творчій практичній діяльності.

ПРН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

1. - сучасних музичних традицій у сучасній музиці;
2. - понятійно-термінологічний апарат курсу;
3. - історія виникнення та розвитку інструмента;
4. - будова інструмента;
5. - особливості посадки та постановки рук на клавіатурі;
6. - нотні позначення, специфічні для даного інструмента;
7. - стильові та жанрові особливості фортепіанної та сучасної естрадної музики
8. - виховання виконавської та сценічної культури майбутнього артиста естради.
9. - виховання навичок аналізу актуальних проблем мистецтва естради, вирішування сучасних музично-виконавських питань.
10. - методи роботи з додатковою літературою та іншими джерелами.
11. - знання музичних форм, основ композиторської діяльності; оволодіти необхідною ерудицією за рахунок опрацювання відео та аудіо матеріалів, комплексом знань, уявлень в області музичного мистецтва, естрадної виконавської культури в цілому.

Уміння:

12. - читати з аркуша нескладні твори;
13. - підбирати знайомі мелодії на слух;
14. - транспонувати та гармонізувати супроводи пісень;
15. - виконувати пісні навчального репертуару під власний супровід.
16. - виконувати різні по стилю музичні твори.

Навички:

17. розкриття творчих можливостей особистості, удосконалення здібностей та навичок , розширення можливостей, пов'язаних із професійною, виконавською, акторсько-музичною, звукорежисерською діяльністю, основами аранжувальної діяльності: використовувати навички гри відповідно задачам професійної спрямованості здобувача.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
4	120	-	56	64	1-2	1 - 4	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	всьо го	у тому числі					всьог о	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. I курс, I семестр													
Тема 1. Вивчення базових теоретичних основ, термінологія.	8				4	4							
Тема 2. Формування первинних вмінь та навичок гри на фортепіано. Гами. Арпеджіо короткі, довгі. Акорди. Дієзні тональності.	10				4	6							
Тема 3. Виконання технічного етюду.	12				6	6							
Змістовий модуль 2. II семестр													
Тема 4. Педальовання. Коротка педаль. Довга педаль. Пряма та запізніла педаль. Різні прийоми звуковидобування, фразування, туше, та ін.	8				4	4							
Тема 5. Вивчення 2-х фортепіанних п'єс малої форми.	10				4	6							
Тема 6. Поліфонія. Прелюдії. 2-голосні інвенції.	12				6	6							
Форма контролю – залік													
Модуль II													
Змістовий модуль 3. II курс, III семестр													
Тема 7. Гами. Арпеджіо короткі, довгі. Акорди. Бемольні тональності. Виконання поліфонічного твору.	8				4	4							
Тема 8. Цифрові позначення. Лінія басу у лівій руці.	10				4	6							
Тема 9. Цифрові позначення. Гармонійне наповнення у правій руці.	12				6	6							
Змістовий модуль 4. IV семестр													
Тема 10. Читання з аркуша нескладних творів із цифровими позначеннями гармонії.	8				4	4							
Тема 11. «Свінг», «боса», «блюз», основні ознаки стилів. Ритмічні особливості їх виконання.	10				4	6							
Тема 12. Підготовка та виконання 2-х п'єс основних джазових жанрів (джазовий стандарт, боса-нова) у якості концертмейстера.	12				6	6							
Форма контролю – екзамен, залік.													
Разом:	120			-	56	64							

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі отримують твори репертуару, теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням он-лайн навчання на базі платформи Zoom. Практичні навички опрацьовуються за допомогою формування індивідуальних завдань та репертуару з урахуванням індивідуальних особливостей та рівню музичної підготовки в аудиторії, оздобленій фортепіано. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, здобувачі отримують, користуючись музичним обладнанням у класах для демонстрації виконаних завдань, та бібліотекою (у тому числі електронною).

6. ЗАВДАННЯ ДО ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ Теми занять за змістовим модулем №1 (I семестр)

№	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення базових теоретичних основ, термінологія. Освоєння теоретичних основ музичного мистецтва та фортепіанного виконавства, музичної іноземної термінології. Використання словника музичних термінів. Вивчення темпових понять та позначень.	4
2	Формування первинних вмінь та навичок гри на фортепіано. Гами. Арпеджіо короткі, довгі. Акорди. Дієзні тональності. Оволодіння базовими вміннями та навичками гри на фортепіано, первинними навичками гри окремими руками та разом. Посадка, положення передпліч, першого та п'ятого пальців обох рук. Освоєння вправ для укріплення пальців, нескладних етюдів, гам та арпеджіо у дієзних тональностях. Прослуховування аудіо прикладів відомих виконавців, розбір нотного матеріалу.	4
3	Виконання технічного етюд. Уважний розбір та вивчення етюд. Дотримання правил аплікатури, позначок у нотному тексті.	6
Теми занять за змістовим модулем №2 (II семестр)		
4	Педальовання. Коротка педаль. Довга педаль. Пряма та запізніла педаль. Різні прийоми звуковидобування, фразування, туше, та ін. Використання педалі у досліджуваних творах. Розвиток навичок слухової та аналітичної діяльності (прослуховування аудіозаписів відомих виконавців-піаністів). Координування частин тіла у зв'язку зі зміщенням часу натискання запізнілої педалі, випадки, де вона використовується. Пряма коротка педаль. Приклади застосування.	4
5	Вивчення 2-х фортепіанних п'єс малої форми. Ретельний розбір п'єс обома руками. Дотримання правил аплікатури, позначок у нотному тексті. Розвиток навичок слухової та аналітичної діяльності (прослуховування аудіозаписів відомих виконавців-піаністів).	4
6	Поліфонія. Прелюдії. 2-голосні інвенції. Знайомство з поліфонічними фортепіанними творами відомих класиків. Розвиток навичок слухової та аналітичної діяльності (прослуховування аудіозаписів відомих виконавців-піаністів). Детальний розбір обраного твору. Основна тема, підголоски. Дотримання рівномірного темпу. Правила аплікатури.	6
Теми занять за змістовим модулем №3 (III семестр)		

7	Гами. Арпеджіо короткі, довгі. Акорди. Бемольні тональності. Виконання поліфонічного твору. Освоєння вправ для укріплення пальців, гам та арпеджіо у бемольних тональностях. Демонстрація навичок педалізації та голосоведіння дотримання аплікатури на прикладі обраного та вивченого поліфонічного твору.	4
8	Цифрові позначення. Лінія басу у лівій руці. «Цифровка»- як основний спосіб позначень гармонійних функцій у сучасній естрадній та джазовій музиці. На прикладі обраного твору навчитись грати плавну лінію басу (ліва рука), спираючись на його (твору) гармонійний план.	4
9	Цифрові позначення. Гармонійне наповнення у правій руці. «Цифровка»- як основний спосіб позначень гармонійних функцій у сучасній естрадній та джазовій музиці. На прикладі обраного твору навчитись грати гармонійну функцію (праворука), спираючись на його (твору) басову лінію.	6
Теми занять за змістовим модулем №4 (IV семестр)		
10	Читання з аркуша нескладних творів із цифровими позначеннями гармоній. Читання з аркуша та ескізне ознайомлення з нескладним фортепіанним репертуаром в умовах аудиторних та самостійних занять. Формування базових навичок гри на фортепіано (читання з аркуша).	4
11	«Свінг», «боса», «блюз», основні ознаки стилів. Ритмічні особливості їх виконання. Форма джазового стандарту, як основна музично-пісенна форма «ААВА», наведення аудіо прикладів, прослуховування музики та розбір нотного матеріалу. Класична «боса-нова», «самба», на прикладах. Розбір нотного матеріалу, аналіз ритмічних будов відомих творів на основі аудіо прикладів. Манера гри латиноамериканської музики на фортепіано. Блюз як окремий вид джазового мистецтва. Форми: 8/12/16- тактові блюзи. Відзнаки гармонійних побудов («квадратів»). Манери гри. Прослуховування аудіо прикладів відомих виконавців, розбір нотного матеріалу. Класична джазова балада, як твір, створюючий умови для вибудови правильних виконавських навичок на фортепіано. Дуже повільний темп. Прослуховування аудіо прикладів відомих виконавців, розбір нотного матеріалу.	4
12	Підготовка та виконання 2-х п'єс основних джазових жанрів (джазовий стандарт, боса-нова) у якості концертмейстера. Демонстрація навичок володіння стилістикою акомпанементу на фортепіано джазового стандарту (свінг), та боса-нова на прикладі обраних та вивчених творів. Демонстрація навичок володіння стилістикою акомпанементу на фортепіано джазової балади та класичного блюзу (12 т.) на прикладі обраних та вивчених творів.	6

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи здобувачів щодо вивчення дисципліни «Загальне фортепіано» включаються:

1. Знайомство з навчальними ресурсами відповідно зазначених у програмі тем (включаючи перегляд та вивчення певної кількості рекомендованих нотних прикладів).
2. Підготовка до практичних занять.
3. Консультації з викладачем протягом семестру.
4. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
5. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді експозиції виконаних практичних робіт, опрацювання технічних вправ тощо.

6. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та завдання до самостійної підготовки.

№	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення базових теоретичних основ, термінологія. Експонування навичок	4
2	Формування первинних вмінь та навичок гри на фортепіано. <i>Гами. Арпеджіо короткі, довгі. Акорди. Дієзні тональності.</i> Експонування навичок	6
3	Виконання технічного етюд. Практичне	6
4	Педальовання. Коротка педаль. Довга педаль. Прямая та запізнена педаль. Різні прийоми звуковидобування, фразування, туше, та ін. Експонування навичок	4
5	Вивчення 2-х фортепіанних п'єс малої форми. Експонування навичок	6
6	Поліфонія. Прелюдії. 2-голосні інвенції. Експонування навичок	6
7	Гами. Арпеджіо короткі, довгі. Акорди. Бемольні тональності. Виконання поліфонічного твору. Практичне	4
8	Цифрові позначення. Лінія басу у лівій руці. Практичне	6
9	Цифрові позначення. Гармонійне наповнення у правій руці. Практичне	6
10	Читання з аркуша нескладних творів із цифровими позначеннями гармонії. Експонування навичок	4
11	«Свінг», «боса», «блюз», основні ознаки стилів. Ритмічні особливості їх виконання. Експонування навичок	6
12	Підготовка та виконання 2-х п'єс основних джазових жанрів (джазовий стандарт, боса-нова) у якості концертмейстера. Експонування навичок, практичне	6

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення індивідуальних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення екзамену (заліку).	50%

Методи діагностики знань (контролю)	прослуховування; демонстрація навичок, усне пояснення, індивідуальне прослуховування; виконання практичних завдань, екзамен (залік)
--	---

Питання до екзамену (заліку)

Екзамен (залік) передбачає наявність та експонування виконаних індивідуальних завдань.

9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на індивідуальних заняттях			
1.1. Підготовка до занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час занять або ІКР ¹ , перевірка засвоєного матеріалу, тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота здобувача)			

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

1.3. Підготовка індивідуальних практичних завдань за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення та аналіз матеріалів виконаних завдань	15
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен / залік			50
Всього балів			100

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ (для екзамену / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував практичні завдання за заданою тематикою, проявляє активність і творчий підхід у навчанні;
- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, понять, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, має виконані практичні завдання, демонструє навички за заданою тематикою, проявляє активність і творчий підхід у навчанні;
- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Здобувач відтворює значну частину теоретичного та практичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних понять, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність виконаних практичних завдань, та активність у навчанні;
- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність виконаних практичних завдань;
- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює інтуїтивно, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, здатний частково демонструвати професійні навички, має частково виконані практичні завдання до самостійної роботи;
- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	задовільно	не зараховано
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	FX	незадовільно	
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Милич Б. Маленькому піаністу 1981 рік, видавництво «Музична Україна». Кількість сторінок: 140.
2. Castellano, Jennifer The Complete Piano Technique Book © 2020 Fundamental Changes Ltd., 117 p.
3. Boyd, Bill. Jazz Chord Progressions by Hal Leonard Corp. 1997. ISBN 0-7935-7038-7. 96 p.
4. Harrison, Marc. Contemporary Jazz Piano. Hal Leonard Corp. (keyboard style series) 106 p.
5. Hawkins, Wayne. Piano Aerobics. 2011 by Hal Leonard Corp., ISBN 978-1-4950-3142-7, 160 p.
6. Schmitz, Manfred. Manfred. Youth Album for Piano, 1999 AMA Verlag GmbH, ISBN: 3-932587-41-3, 219 p.
7. J.S.Bach. 10 Pieces Transcribed for Piano by Wilhelm Kempff. Associated Music Publisher, Inc., ISBN: 0-7935-5726-7, 1982, 40 p.

Допоміжна

8. “The Real Little Classical Fake Book” (ISBN 0-7935-1668-4 ©1992 by Hal Leonard Publishing Corporation)